

Nagina trasparenza tar la derivanza

La finanziaziun dal cumbat electoral resta nunsurvesaivel

DA REST GIACUN DERMONT / ANR

■ Il cumbat electoral per ils mandats en las chombras dal parlament federal a Berna entra en sia fasa decisiva. Las partidas investeschan en placats, inserats e paginas d'internet. Tranter las partidas existan differenzas.

Il 18 d'october elegia il suveran svizzer ses represchentants en il Cussegl nazional. En ils blers chantuns, uschia er en il Grischun, vegnan elegids il medem di ils dus cussegliers dals chantuns. Per ils tschintg sezs grischuns en il Cussegl nazional cumbattan quist on 65 persunas. Per cuntanscher uschè bleras vuschs sco

pussaivel investeschan er las partidas grischunas en il cumbat electoral. Dus mais avant las elecziuns vesan ins gia dapertut placats

cun politichers, inserats en gasettas e magazins ed ina gronda activitad en l'internet. Las cundiziuns finanzialas tranter las partidas n'èn però betg egualas.

Nagina trasparenza en Svizra

En il sector da la finanziaziun dal cumbat electoral n'è la Svizra betg trasparente. Mincha partida po impunder tants mezs finanzials sco ch'ella vul, sainza stuair declarar la derivanza da quests raps. En cumparegliaziun internaziunala è la Svizra en quist sector en ina situaziun problematica. En quasi tut ils stadis da l'Europa ston las partidas publicitar lur engaschi finanziel per cumbats electorals. Las partidas retschaivan ina part da lur entradas direc-

La Svizra na pretenda nagina trasparenza tar la derivanza da mezs finanzials per partidas politicas.

KEYSTONE

tamain dal stadi, quai ch'è betg il cas en Svizra. Perfin en ils Stadis Unids da l'America, nua ch'ils candidats impundan milliuns tenor agen parair, èn las partidas obligadas da declarar la derivanza dals mezs finanzials per il cumbat electoral. Che la Svizra pussibilitescha a las partidas da tegnair secret questas infurmaziuns magari d'interess public, maina regularmain a critica da l'Organisaziun per segirtad e collavuraziun en Europa (OSCE). Da la finanziaziun ilimitada profitan cunzunt partidas grondas cun in aut grad da connecziun cun l'economia. Bancas e consorzis pon uschia gidar a las partidas da lur tscherna a dapli mandats ed uschia se-

girar lur lobi en il parlament federal a Berna.

Dischavantags per partidas pitschnas

Quista situaziun maina a gronds dischavantags per partidas pitschnas e saines. Ellas n'han betg las ressursas finanzialas necessarias per tegnair pitg a las grondas partidas da la part dretga dal spectrum politic. En il Grischun opereschan las partidas uffizialmain cun in budget da mintgamai radund 120'000 francs. La pbd dal chantun Grischun per exaimpel va en il cumbat electoral cun in budget total da radund 120'000 francs. En cumparegliaziun cun l'onn

2011 munta quai ad in augment da 5 pertschient. Tar la pcd n'è l'augment envers l'on avant betg significant. Er la pld dal chantun Grischun operescha tenor il pledader da pressa *Silvio Zuccolini* cun in budget da radund 100'000 francs: «Tut tenor donaziuns da privats pudain nus dentant impunder in zic dapli.» La pps dal chantun Grischun recaltga la gronda part da ses budget da 100'000 francs cun donaziuns da privats. Ils candidats pon investir tenor agen parair persunalmain en reclama. Igl è da supponer che considerabels mezs finanzials van sur privats en la reclama. Il cumbat electoral grischun resta pia er quest onn intransparent.